

Viruspreventie in vaste planten

Tekst: Henk van den Berg
teelt- en bedrijfsadvies
(0252) 340301 / 06-51312207
Fotografie: René Faas

Nu iedereen de basisbeginselen die hem vanuit het virusproject zijn aangereikt helemaal tussen de oren heeft zitten, moet er wel iets mee gedaan worden. We weten inmiddels dat als we schoon starten het voor de meeste gewassen vrij makkelijk is om in ieder geval virusarm te blijven. Bij de meeste virussen is het een kwestie van het vermijden van virusreservoirs en vectoren. De lezers die de vorige zin niet snappen, moeten de basisbeginselen uit het virusdocument nog eens nalezen. Dit is basisinformatie die iedere vasteplantenteler gewoon tussen de oren moet hebben zitten. Belangrijk is nu hoe deze beginselen op het bedrijf worden toegepast.

VOORBEREIDING

Om tot een virusarme teelt te komen moet er vooral goed worden georganiseerd. Om te starten moet je virusvrije of virusarme partijen als plantgoed gaan reserveren. In de praktijk komt het er op neer dat je van elke plant voorlopig twee partijen op de tuin hebt. De ene om plantgoed van te maken en de andere om van af te leveren. Deze virusarme moerpartijen moeten ook op gezonde grond staan. Om te weten wat een gezonde grond is, moeten er aaltjes-monsters genomen worden. De vruchtwisseling is bij de vasteplantenteelt meestal niet zo ruim dat er voor deze partijen altijd ontsmet kan worden. Wordt er wel ontsmet, reserveer

deze hoek dan voor deze moerpartijen. Door het nemen van monsters wordt inzicht verkregen in de gevaren van de aaltjes in de bodem. Op sommige plekken zal het erg tegen gaan vallen, maar op sommige percelen zal het meevalen. In de meeste gevallen is er wel een perceel te vinden waar gewoon op geteeld kan worden. Gokken met duur virusvrij materiaal is te risicovol. Belangrijkste maatregel tegen een virusbesmetting in vaste planten is onkruidbestrijding. Omdat onkruid onze belangrijkste besmettingsbron voor virussen is, moeten we dit gewoon niet hebben. Hoe minder, maar vooral hoe kleiner het onkruid blijft, des te minder kans dat het virus overgebracht kan worden. Maak dus zeker voor deze percelen een sluitend onkruidbestrijdingsplan. Als we dan ook nog de vectoren (aaltjes) vermijden, is virusarme teelt goed te doen.

KEUZES MAKEN

Als we in de toekomst virusarm willen telen, zullen we er nu aan moeten beginnen. Het is echter niet zo dat je direct 100 procent het hele bedrijf op orde moet hebben. Het is net als kippen houden. Voordat je kippen gaat kopen zal je eerst een hok moeten bouwen. Je zult dus eerst voor een goede leefomgeving moeten zorgen voor het virusvrije plantgoed. Deze leefomgeving bestaat uit een grond zonder virus-overbrengende aaltjes. Zie het als zorgen dat er geen vossen bij de kippen kunnen komen, ook dat is heel logisch. Begin eerst eens met het virusvrij maken van een probleemgewas. Hier is de meeste winst te behalen en zo kun je vrij klein ervaring opdoen met het uittesten van het protocol om virusarm te telen. Meestal gaat het

makkelijker dan gedacht, als er maar aandacht voor is. Kies er wel bewust voor en laat het geen proefje zijn. Zelf heb ik vrij slechte ervaring met proeven. Als ik zeg dat nog geen 25 procent van alle proeven tot het eind toe goed wordt uitgevoerd, denk ik dat ik niet overdrijf. Laat het klein, maar maak het toch zo groot dat opletten een bedrijfseconomische noodzaak is. In deze gevallen gaat het namelijk wel goed. De ervaring die hier wordt opgedaan zal later vrij makkelijk op de rest van het bedrijf worden toegepast. Na een paar jaar hoort het tot de normale bedrijfsvoering om virusarm te telen. Eerst moet het begrip virusarm gaan groeien, hierna zullen de virusarme partijen vanzelf gaan groeien. Voordat je het weet is in Nederland de teelt op een virusbeheerste manier gemeengoed geworden en zal Nederland weer het land van de goede en gezonde planten zijn.

GOED BEGIN, HALVE WERK

Duidelijk is dat je geen virus kunt genezen. Je zult dus moeten zorgen dat er geen besmetting plaatsvindt. Door goed op te letten en de basiskennis goed door te laten dringen blijkt er veel meer mogelijk te zijn dan we vijf jaar geleden dachten. Belangrijk is wel dat het continu aandacht vergt. Je kan niet een foutje maken en deze later weer goedmaken. Als er fouten gemaakt worden (en dat gebeurt), moet er goed op worden gereageerd. Als een partij besmet is geraakt, moet hier als moerpartij afscheid van worden genomen. Net doen of het wel meevalt is de grootste fout die gemaakt kan worden. We kunnen nu praten over een goed begin, maar we hebben nog een lange weg te gaan.

